

Dihýetül Kelbi

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy şahslar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Dihýetül Kelbi

DIHÝETÜL KELBI (r.a)

■ Dihýetül Kelbi (r.a) kim bolupdyr?

Dihýetül Kelbi (r.a) sahabalaryň iň görnüklileriniň biridir. Ol juda syratly, görmegeý adam bolupdyr. Dihýetül Kelbi Bedir söweşinden öň musulman bolanam bolsa, Bedire gatnaşmandyr, emma Uhuda we beýleki söweşlere gatnaşypdyr. Pygamberimiz (s.a.w): "Jebraýyly (a.s.) gördüm. Dihýe Jebraýyla juda meñzeýär" diýer ekeni. Aýtmaklaryna görä, sahabalar Dihýe bilen elleşenlerinde usullyk bilen onuň goşaryndan gysyp görüpdirler (sebäbi Dihýäniň keşbine girip gelen Jebraýyl bolsa, onda onuň goşar damary ýok bolarmyşyn).

Hezreti Aýşa (r.a) enemiz: "Dihýäniň sakgaly, dişleri we ýüzi Jebraýyla meñzäp durardy" diýipdir. Bu meñzeşlikleri sebäpli Jebraýyl perişde (a.s.) adam keşbine girip wahyý getirmekçi bolanynda Hezreti Dihýäniň (r.a) keşbine girip Resulallanyň ýanyna gelermişin.

"Jebraýyl hadysy" ("Jibril hadysy") diýip meşhur bolan hadysda Jebraýyl (a.s.) imany, yslamy we kyýamat alamatlaryny Hezreti Dihýäniň keşbine girip geleninde sorapdyr.

Hezreti Dihýe Siriýa giden söwda kerweninden dolanyp gelende Hezreti Pygamberimize (s.a.w) dürli sowgatlary getirerdi.

Dihýetül Kelbi şeýle gürrüň berýär:

"Bir gezek Pygamberimize (s.a.w) bir yün don we bir jübüt mesi sowgat edipdim. Resulalla olary könelp sandan çykýança geýdi. Bir gün Şamdan gelenimde Resulallany görmäge bardym. Oňa pisse, badam ýaly zatlary alyp bardym we peksimet (suharik, has takygy uzak sapara ýa-da söweşe çykylanda iýmäge niýetlenip taýýarlanylýan çöregiň /gatadylan/ bir görnüşi) sowgat etdim.

Resulla (s.a.w) şol wagt: "Allahym! Ýakynlarymdan seniň üçin iň gowy görünen birini maňa ugrat, olam meniň bilen bile şundan iýsin" diýip dileg etdi.

Şol wagtam Hezreti Abbas (r.a) geldi. Pygamberimiz (s.a.w): "Gel, agamjan! Men Allatagaladan hossarlarymdan özüň üçin iň golaý adamy ýanyma ugrat we bulary onuň bilen bile iýeli" diýip dileg etdim welin, sen geldiň" diýdi. Soňra Hezreti Abbas (r.a) bilen bile getirenlerimi iýdiler.

Hezreti Pygamberimiz (s.a.w) Wizantiýanyň hökümdary Gerakla yslama çagyryş hatyny Hezreti Dihýeden (r.a) ugradypdy. Hezreti Dihýe (r.a) hijretiň 7-nji ýylynda muharrem aýynda Humsda Gerakl bilen duşuşýar we haty oňa gowşurýar. Gerakl musulman bolmagy niýetine düwenem bolsa, wizantiýalylaryň garşy çykmagy bilen niýetinden dänýär we Pygamberimize (s.a.w) dürli sowgatlar bilen jogap haty ugradýar.

Hezreti Dihýetül Kelbi Pygamberimizden (s.a.w) soňra (r.a) Şamyň Müzze obasynda ýaşamaga başlaýar we ol ýerde Hezreti Mugawýýanyň (r.a) halyflyk eden döwrüne çenli ýaşapdyr.

■ Sahabalaryň dilinden Dihýetül Kelbiniň hekaýaty

Ebu Bekir Syddyk Hezretleri (r.a.) bu barada şeýle diýýär:

Dihýetül Kelbi arap patyşalaryndan biridi. Şol bir bir wagtyň özünde küfür içindedi. Resulalla (s.a.w) bu beýik şahsyýetiň musulman bolmagyny örän arzuw edýärdi. Çünki Dihýetül Kelbiniň tabynlygynda ýedi ýüz adam bardy. Olaryň hemmesi hem baştutanlaryna bagly bolupdyr. Ol musulman bolsa, tabynlygyndakylar hem derhal musulmanlygy kabul etjekdi. Günleriň bir günü Dihýetül Kelbi musulman bolmak isledi. Jenaby Allah (j.j) ertir namazyndan soňra munuň buşlugyny Resulla Serwerimize (s.a.w) ýetirdi:

"Ýa, Muhammet! Dihýäniň kalbyna iman nuruny atdym. Az salymdan ol seniň ýanyňa geler".

Hakykatdanam şeýle boldy. Hezreti Pygamberimiz (s.a.w)

metjitde durka, Dihýe içeri girdi. Resulalla (s.a.w) donuny çykaryp ýere ýazdy we Dihýetül Kelbä donuň üstünde oturmagy buýurdy.

Dihýetül Kelbi Pygamberimiziň bu mylakatlylygyny görüp haýran galdy we egilip mübärek dony ýerden galdyrdy-da gözlerine sürdi, başynyň üstünde goýdy. Derhal şahadat getirdi. Soňra gözýaşlara bogulyp arzyny aýtmaga durdy. Hezreti Resulalla (s.a.w) oňa “Bu ne aglamak, ýa Dihýe?” diýdi. Dihýetül Kelbi şu jogaby berdi:

“Ýa Resulalla! Men birnäçe uly günäler etdim. Alladan sora, bularyň kefareti näme? Eger özümi öldürmegi emretseň derhal özüme kast edeýin. Malyndan bir zat sadaka bermegimi isleseň ony hem edeýin”.

Mundan soňa Resulalla (s.a.w) sorady: “Seniň nähili günäleriň bar?”

Dihýetül Kelbi şu jogaby berdi:

“Bilşiňiz ýaly men arap patyşalaryndan biridim. Gyz perzendimiň bolmagyny hiç haçan islemedim. Olaryň birine aýal boljagyny göz öňüne getirmek meniň üçin iň agyr zatdy. Şonuň üçin ýaňy doglan gyz perzentlerimden ýetmiş sanysyny öldürdim. Elbetde, bu jenaýatlary hut öz elim bilen etdim.”

Onuň bu sözlerine Hezreti Pygamberimiz (s.a.w) haýran galmakdan ýaňa doňup galdy. Az salymdan soň Jebraýyl (a.s) perişde geldi we şeýle emretди:

“Ýa, Muhammet! Dihýä aýt, Rebbim buýurýar: “Yzzat we jelalyma ant bolsun, “La ilaha illallah Muhammedün Resulullah” diýen wagtyňda altмыш ýyllyk günälerini bagyşladym. Nädip men gyzlaryny öldürip eden günälerini bagyşlamaýyn?!. ” diýdi.

Elbetde, Jenaby Allah (j.j) “Meni ýatlaň menem sizi ýatlaýyn” diýmeýär. Ýagny, “Siz meni tagat we ybadat bilen ýatlaň, menem sizi sogap bilen ýatlaýyn” diýýär. Allanyň sizi ýatlamagy, siziň Ony ýatlamagyňyzdan has beýikdir we örän ýokardadyr.

Aýaty şeýle manyda düşündirmeli bolýar:

– Siz toba bilen meni ýatlasaňyz, menem sizi magfyret bilen ýatlaryn. Siz meni doga bilen ýatlasaňyz, men siziň dogaňyzy kabul etmek üçin ýatlaryn. Siz yhlas bilen meni ýatlasaňyz, menem sizi halas etmek üçin ýatlaryn. Siz meni öýüňizde ýatlasaňyz, men sizi gabryňyzda ýatlaryn. Siz meni ýalňyz wagtyňyz ýatlasaňyz, men sizi aýgytly pursatlarda ýatlaryn. Siz meni hylwatlarda ýatlasaňyz, men sizi sähralarda ýatlaryn.

Taryhy şahslar